

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXXIX. Vtrum aqua elementaris sit materia remota Baptismi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

Ad 1. Baptismus, sicut est idem ante, & post Passionem Christi, ita semper habuit, & habet eandem vim apèrendi ianuam Regni Cœlorum, atque inducendi in gloriam; post Resurrectionem gloriosam Christi. Vnde differentia solum materialis est, quod protinus, vel paulò post, posset, aut posset transmittere ad gloriam, quatenus administratus post Resurrectionem, & gloriam Christi, vel paulò prius.

Ad 2. Non oportuit circumcisionem tolli, cum primum institutus est baptismus paucis existentibus conscitis eius rei; quod factum est ante Passionem Christi; sed cum Baptismus cepit publicè & palam prædicari simul cum Euangelio, quod factum est post Passionem.

Ad 3. Licet, quæ continentur in Decalogo, sint de iure naturæ, lex nihilominus de iisdem lata est à Deo per Moysen. Similiter ergo potuit Christus Dominus ferre legem de susceptione baptismi post passionem suam, tamen institutio baptismi, quæ præiuit ante Passionem, contineret in se legem obligantem ex natura rei ad vsum, & susceptionem eiusdem baptismi. De continentia verò ipsa talis legis in institutione, dicitur infra absolute in quæstio. 50.

Ad 4. Passio Christi fuit causa meritoria institutionis Baptismi, & aliorum sacramentorum, merita autem Christi potuerunt inducere existentiam præmiorum pro tempore antecedenti ad existentiam suam physicam, vt dictum est quæstio. 41. de Incarnat. ad 1. Quod verò fluxus aquæ ex latere Christi præfiguraverit specialiter istud sacramentum, nihil probat circa prioritatem, aut posterioritatem institutionis eius. Abundè enim sufficit, quod ea præfiguratio antecesserit publicam, omnibusque communem prædicationem & vsum eiusdem sacramenti. Tertulliano denique, & Chrysostomo præponderant longo excessu Sancti PP. relati superius pro nostra sententia, multo verò magis textus Evangelicus vsque aded ad illam propensus, vt superius visum est. Fundamento Tertulliani satisfat notatione modò præmissa de efficacia passionis, & meritorum Christi pro tempore antecedenti. Quod addit Chrysostomus de Spiritu nondum dato, ob Iesum nondum glorificatum, nihil concludit. Quia ibi sermo est de sola missione, & datione visibili Spiritus sancti, quæ facta est in die Pentecostes. Nec magis ad rem facit, quod dicit Apostolus, quoscunque baptizatos in Christo Iesu, in morte ipsius baptizatos esse. Id enim perinde est, atque vel baptizatos configurati morti Christi, quatenus conspeliuntur eidem, vt dicit idem Apostolus, vel ex merito mortis Christi obtinere effectum baptismi. Quorum neutrum quidquam confert ad rem præsentem, vt patet ex dictis.

Ad 5. Christus Dominus non dicit in eo loco se tunc primum designare, ac instituere eam formam baptismi. Vnde potuit prius etiam esse in vfu, ita vt tunc solum præciperetur eiusdem formæ applicatio ad omnes gentes, aliqui tamen putant, propter illud testimonium, aliam formam institutam fuisse pro tempore antecedenti passionem.

Quod quidem est falsum. Dicendum tamen potius esset, quam institutionem baptismi non fuisse anteriorem Passione. Verum de hoc redibit sermo

quæst. 40.

QVÆSTIO XXXIX.

Vtrum aqua elementaris sit materia remota baptismi?

Videtur non esse. 1. Quia Matth. 3. 11. dicitur: *Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igne.* Ergo ignis potius, quam aqua dicenda est materia huius sacramenti. Confirmatur quia à Dionysio, & Damasceno locis indicatis q. præcedenti in 2. arg. tribuitur huic sacramento vis illuminatiua, quæ est propria ignis.

2. In multis scripturæ locis accipitur aqua metaphorice pro gratia, vt Ezech. 36. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & Ioannis 4. 14. Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei non sitiet in æternum, sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam,* vbi ter repetitur significatio hæc metaphorica aquæ: simili igitur modo accipi metaphorice, & potest, & debet eadem aqua, dum agitur de baptismo, nec oppositum dici potest nisi voluntarie, & absque fundamento.

3. Quidquid habet vim abstergendi sordes corporis est æquè idoneum ad symbolicam significationem gratiæ mundantis à peccatis, & consequenter est materia æquè idonea huius sacramenti, vt potè purè mundatiui, ac purgatiui animæ, vt dictum est supra. Sunt autem plura alia præter aquam elementarem, quæ habent vim mundandi Corpus, vt vinum, aquæ artificiales, & similia. Ergo aqua elementaris non est materia vnica, & præcisè necessaria huius sacramenti.

4. Virtutem mundandi animam à peccatis non habet proxime, ac immediatè infusio gratiæ, sed gratia ipsa, ideòque gratia, & non infusio gratiæ est res huius sacramenti, vt communiter dicitur, & verè. Aqua autem correspondet gratiæ, & infusioni gratiæ, ablutio corporis per aquam, ac proinde aqua sola significat symbolicè gratiam, & ablutio solam infusionem eiusdem gratiæ. Aqua igitur est materia proxima huius sacramenti, & non ablutio. Patet consequentia, quia materia proxima sacramenti est id solum, quod significat symbolicè rem sacramenti, eique directè, ac formaliter correspondet, & non quod solum significat directè, ac immediatè aliquid præambulum ad rem sacramenti.

5. Aqua congelata, lutulenta, rosacea, lixiuitum, & similia sunt vera aqua, & nihilominus non sunt materia sufficiens huius sacramenti. E conuerso aqua fluuiorum, & fontium, maxime verò aqua maris habet plurimum de admixtione terrestri, vt dicit Philof. 1. 2. Meteor. cap. 3. & nihilominus est materia sufficiens huius sacramenti. Eandem materiam significauit aqua fluens de latere Christi in Cruce, quam constat non fuisse aquam puram elementarem, cum in corpore mixto, quale erat corpus Christi, non dentur elementa in ætu. Præterea pro baptismo solemniter celebrando solet aquæ immisceri Chrisma, cuius mixtio extrahit aquam à proprietate, & puritate aquæ elementaris. Ergo aqua elementaris, non est materia, aut sufficiens, aut necessaria huius sacramenti.

Art. 1. Respondetur. Aquam veram, & naturalem esse materiam necessariam sacramenti baptismi; constat ex Florentino in decreto Eugenij, & ex Tridentino sessio. 7. can. 2. expresse id definitibus. Idem aperte colligitur ex Ioannis, 2. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in Regnum Dei.* Ex Act. 8. 36. *Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?* & infra vers. 38. *Descenderunt uterque in aquam Philippus, & Eunuchus, & baptizauit eum.* & ex cap. 10. 4. *Nunquid aquam quis prohibere potest, vt*

Gg 2 non

non baptizentur hi? ex verbis denique Pauli ad Ephes. 5. 26. *Mundans eam lauacro aqua in verbo vite.* Idem etiam præfert verbum ipsum, & nomen baptizandi, & baptismi, idest abluendi & ablutionis. Quia ablutio communiter peragitur aqua, eiusque usus intelligitur determinatè voce ablutionis, & abluendi absolutè prolata, aliæque ablutiones, seu delibutiones corporis per alios liquores efferuntur communiter, ac naturaliter cum addito, vt abluere vino, abluere ad nitorem, ad sanitatem, & similia. Aqua igitur vera, & naturalis, (quæ, & elementaris communiter dicitur,) est materia determinata huius sacramenti.

Art. 2. Et quidem est materia valde conueniens. Quia aqua est in primis, & præ cæteris necessaria, & fecundatiua cæterorum, quæ requiruntur ad generationem maximè viuentium, ideòque dicitur à nonnullis 1. Phys. rerum omnium principium. Deinde ratione suæ humiditatis, est maximè idonea ad lauandum, ac extergendum; sicut ratione suæ frigiditatis, est idonea ad refrigerandum nimium corporis calorem. Demum ratione suæ diaphaneitatis est maximè susceptiua luminis. Est igitur maximè idonea ad significandum gratiam baptismalem, per quam remittuntur omnia peccata, vt dictum est supra, ideòque mundatur anima ab omnibus suis maculis, & quia præcipuè tollit peccatum originale, ex quo provenit fomes peccati, & concupiscentiæ aduersus animam, hunc etiam fomitem præcipuè mitigat, ac minuit; ac demum illuminat animam, quatenus baptismus est sacramentum fidei, quæ est lumen animæ. Præterea quia sacramentum baptismi est præ cæteris necessarium, vt infra dicitur, oportuit materiam eius esse maximè obuiam, & facillimè parabilem, atque aqua est eiusmodi materia.

Art. 3. Quia verò aqua, nisi applicetur corpori per actionem ablutiuam, non potest illud mundare, solamque proinde aptitudinem lauandi, ac extergendi habet ex se præcisè, quod verò actu lauet, ac extergat, provenit ei proximè ex actione ablutiva; concluditur aquam secundum se esse materiam remotam huius sacramenti, atque materiam proximam esse actionem ablutiuam. Quia sacramentum baptismi non confert animæ solum, vt mundari possit à peccatis, sed actualiter eam mundat, remittendo actualiter peccata. Vnde effectus baptismi non tam significatur per id, quod potest mundare corpus, quale est aqua, sed per id potius, quod actualiter illud mundat, quod est actio ablutiva. Igitur aqua est materia remota huius sacramenti; Actio verò ablutiva, & applicatiua aquæ ad corpus, est materia proxima, qua immediatè constituitur sacramentum. Accedit baptismum esse vnum ex iis sacramentis, quæ consistunt in usu, vt communiter dicitur, quatenus non permanent, sicut permanet sacramentum Eucharistiæ, postquam perfectæ sunt. Sacramentum autem eiusmodi quæ consistunt in usu, usu ipso, tanquam materia proxima, intrinsecè constituuntur; Quod tamen non tollit, quin materia etiam, cuius est usus, constituat itidem intrinsecè idem sacramentum, vt liquet ex dictis in communi quæst. 3. Quapropter aqua dicitur materia remota baptismi, non quia non constituit intrinsecè, ac essentialiter baptismum, tanquam pars substantialis ipsius, sed quia secundum se præcisè solum, habet aptitudinem, vt sit talis pars, utque taliter constituat; atque per actionem, deinde, & usum ministri baptizantis, seu per actionem ablutiuam ultimo determinatur, vt id actualiter præstet.

Art. 4. Ablutio de qua dictum est esse materiam proximam, duo includit in suo conceptu, actionem ministri abluentis, & passionem, seu quasi passionem baptizati, seu abluti. Queritur vtra earum ad con-

ceptum & constitutionem sacramenti formaliter pertineat. Scotus sola actione, Soto sola passione, Ricardus, & alij magis communiter vtraque constituunt. Atque hæc tertia sententia videtur omnino tenenda cum Suarez, & alijs in præfenti. Et quidem actionem ablutiuam proptè exercitam à baptizante, pertinere ad constitutionem intrinsecam sacramenti, constat in primis ex dictis supra in communi quæst. 6 art. maximè 5. circa eiusmodi actiones. Constat deinde, quia seclusa actione ablutiva ministri, non verificatur vt patet forma baptismi: Ego te baptizo. Quod autem requiritur ad verificationem formæ, requiritur utique, vt subsistat sacramentum, & sic requiratur immediatè ratione sui, & non tantum ratione alterius, quo solum pacto requiri potest actio ablutiva Ministri, cum cætera omnia existere possint absque ipsa; eo ipso pertinet ad constitutionem intrinsecam sacramenti, vti efficaciter comprobatur est quæst. illa 6. Non minus manifestum est passionem, seu quasi passionem, atque ablutionem passiuam esse partem intrinsecam huius sacramenti. Quia seclusa hac passione, seu ablutione passiva non verificatur hominem ablui, aut ablutum esse. Quod autem ratione sui pertinet ad hoc verificandum, eo ipso pertinet ad constitutionem intrinsecam sacramenti consistentis essentialiter in ipso ablui, seu ablutum esse. Verum passio, seu ablutio passiva, specialiter constitutiua baptismi non est, modus de prædicamento passionis, vt notat, ac probat Suarez, sed consistit in applicatione, & contactu successiuo aquæ, respectu corporis baptizati. Aqua enim dicitur lauare corpus ratione solius eius applicationis, & contactus successiuo ad corpus, & non ratione alicuius alterius passionis prædicamentalis. Sola igitur eiusmodi applicatio, seu adhesio, & contactus aquæ, quod ad hoc punctum attinet, est pars intrinsecè constitutiua baptismi. Vnde est illud August. tractat. 80. In Ioannem. Quæ est ista tanta virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat.

Art. 5. Applicatio ista aquæ ad corpus, seu mutus vtriusque contactus dupliciter fieri potest, nempe per immersionem corporis in aquam vel per asperisionem aquæ supra corpus. Rursus vtralibet ex his potest esse, vel simplex vel multiplex, vel secundum totum corpus, vel secundum partem eius, eamque, vel magnam, vel parvam principalem, vel non principalem. Circa quæ certum primo est: omnino requiri immersionem, vel asperisionem; ita vt vel corpus moueatur in aqua, seu simul mota, seu manente immota, vel aqua moueatur circa corpus tangendo ipsum successiuè, siue corpus simul moueatur, siue maneat immotum. Quia aqua manens immota circa corpus itidem immotum, non dicitur lauare corpus, nec verè lauare potest. Quia de causa vas plenum aqua, non ex hoc præcisè dicitur lauare. Nec enim fieri potest, vt aqua lauet, & absterget fordes corporis, quin eas deferat secum motu suo, vel easdem sibi hærentes non retineat, recedendo inde per motum suum, parte corporis maculata, seu sordida. Certum deinde est, nec immersionem determinatè requiri, nec asperisionem, sed vtralibet sufficere. Quia vtralibet est æquè sufficiens ad ablutionem, vt patet, atque quod sufficit, ad ablutionem, sufficit eatenus ad conceptum baptismi, eadem ratione sufficit ad conceptum essentialem, & ad valorem absolutum huius sacramenti, non minus simplex, seu vnica tantum, vel asperisio, vel immersio. Quia vtrius modo verificatur corpus ablui, & esse ablutum absolutè. Certum præterea est, si trina immersio, aut asperisio ita peragatur vt ad singulas eiusmodi actiones successiuè enuncientur singula nomina personarum diuinarum, nec prius absoluantur forma verborum, quam exhibeat tertia actio ablutiva: non fore validum

validum baptismum deficiente aliqua ex prædictis tribus actionibus ablutivis; idque non directè ob defectum materiæ proximæ sufficientis ex se, sed indirectè ex defectu formæ cuius ultima pars supponitur totaliter omitti in casu posito. Fuit porro mos antiquus satis frequens, ministrandi baptismum per trinam immersionem, ad maiorem expressionem Trinitatis personarum diuinarum, tum ob memoriam tridui, quo Christus mansit in sepulchro, pronuntiando successivè, & cum aliquo intervallo nomina personarum, singula adiungendo singulis immersionibus. Hinc effectum est vt observat Suarez cum Dno Thoma, & aliis, non solum graviter olim punitos fuisse omittentes trinam immersionem, quæ hoc etiam tempore communiter, & laudabiliter observatur, sed etiam in aliquibus magnæ auctoritatis testimoniis indicari baptismum absque trina immersione fuisse nullum. Quia videlicet eo ipso supponebatur defuisse partem formæ; vel etiam, quia id fiebat animo introducendo hæresis contradicentis mysterio Trinitatis. Certum denique est non esse necessarium ad valorem baptismi, vt abluatur totum corpus secundum omnes, & singulas suas partes, sed sufficere, quod abluatur secundum partem aliquam, saltem si ea sit magna, aut præcipua. Hoc enim sufficit ex communi modo loquendi, vt quis absolutè dicatur ablatus; idemque docet communis Ecclesiæ usus, atque traditio.

Art. 5. Quota verò pars corporis abluenda necessariò sit, vt baptismus sit validus, non est facile definire sub conceptu metaphysico, seu quasi metaphysico. Quod ad praxim attinet tria observanda sunt. Primum est caput esse præcipuam partem corporis humani, in qua vigent omnes sensus, adeoque modum tutissimum, pro valore baptismi esse, per abluionem capitis, quando non potest ablu totum corpus totaliter, vel non expedit, vt ita abluatur. Quia ab ea potissimum parte homo absolutè denominatur ablatus. Alterum est, certum quoque moraliter esse, valere baptismum, si aqua contingat magnam aliquam aliam partem corporis, vt in pectore, aut scapulis. Quia hoc etiam sufficit ex communi modo loquendi, vt quis absolutè denominetur, & dicatur ablatus. Tertium est, dubium esse valorem baptismi, si abluatur pars admodum exigua corporis, imò etiam si non sit fortè exigua, sed sit absolutè parva, simulque ignobilis, vt si adhibeatur aqua ad extremos digitos manus, aut ad pedem tantum. Vnde non licet perficere baptismum hoc postremo modo, nisi in casu extremo necessitatis, pro quo licet exhaurire totam spem boni exitus, qualiscunque demum ea sit. Eadem ratione oportet iterum baptizare, data opportunitate, eum, qui suscepit baptismum ita dubium, adhibendo postea materiæ proximam, certo sufficientem modo dicto.

Art. 6. Solet hic præterea, quæri an sufficiat ad valorem baptismi immersio absque emersione, idest actio suffocatiuis. Dicendum autem potius est sufficere; Quæ est communis authorum sententia. Quia quando post immersionem sequitur re ipsa emersio, sacramentum existit adæquatè quoad suam essentiam, ante quam ponatur emersio à parte rei; quandoquidem verificatur ablutio, & corpus verè est ablutum, antequam emergat. Essentia autem baptismi tunc incipit, cum primum datur conceptus essentialis veræ ablutionis, nisi obstat dilatio pronuntiationis totius formæ. Qua etiam de causa, cum adhibetur triplex immersio iuxta solemnem Ecclesiæ ritum, sola prior immersio pertinet ad conceptum essentialem sacramenti, atque is ex tunc verè adest, si tunc simul adsit prolatio totius formæ, & reliquæ duæ immersiones sunt partes solum integrales sacramenti, sicut dice-

R. P. Esparza Cms. Theol. Tom. I l.

tur infra in simili quæstio. 60. circa formam Eucharistiæ. Itaque quod corpus iam verè ablutum emergat deinde, vel non emergat, sed suffocetur, materiæliter se habet ad conceptum essentialem baptismi; & qui ita suffocatur, sicut moritur, tam verè ablatus, ita moritur iam verè baptizatus, si nihil desit aliud, atque emersio, quando re ipsa subsequitur ad immersionem, solum integraliter complet substantiam huius sacramenti. Per hæc igitur patet aquam elementarem, seu naturalem esse materiæ remotam huius sacramenti, proximam verò esse ablutionem, & quo sensu, & quatenus vtrumque verificetur.

Ad 1. Locus ille Matth. ansam præbuit hæresi Iacobitarum dicentium materiæ baptismi esse ignem, idèque candenti ferro inurentium characterem, Crucis frontibus baptizatorum. Sed id fecere perperam, quia ille locus congruè accipitur in sensu literali de apparitione Spiritus sancti super Discipulos in linguis igneis, de qua Act. 2. Quæ est interpretatio Hieronymi, & aliorum plurium. Quod si idem locus intelligatur de baptismo, vt intelligi probabiliter potest, ignis accipiendus est metaphoricè, vt mox dicitur pro ardore charitatis, quam excitat Spiritus sanctus datus in baptismo per gratiam, aliisque modis explicari & applicari potest vox illa ignis, vt videre est apud modernos interpretes ibi. Iam illuminatio attributa baptismi, non ea est, quæ igni convenit, sed magis, qualis convenit aquæ. Quia illuminatio convenit igni actiue, aquæ verò passivè, quatenus ignis est maximè illuminatiuis, seu actius illuminationis; aqua verò est maximè illuminabilis, seu receptiva illuminationis. Baptizatus autem non tam efficitur illuminans, quam illuminatus passivè per fidem, quam accipit, & cui incorporatur quodammodo vi baptismi.

Ad 2. Omnes voces sunt ex se capaces significationis, tum propriæ, tum metaphoricæ. Vtri verò subsint determinatè in vnaquaque propositione, deprehenditur ex contextu. Sicut autem ex contextu locorum obiectionis apparet clarè, ibi subesse sensum metaphoricum, ita apparet clarissimè ex contextu testimoniorum, quæ producta sunt art. 1. ad quæst. aquam sumi in sensu proprio, & non metaphorico respectu baptismi; atque ex iisdem testimoniis similiter colligitur, ignem, de quo nuper apud Matth. supponere, metaphoricè siquidem locus ille accipitur de baptismo. Nempe, quæ sunt minus clara trahenda sunt ad eum sensum, quem compatiuntur & exigunt determinatè quæ sunt alibi clarissima qualia sunt, quæ adducta sunt pro aqua propriè tali in baptismo.

Ad 3. Ostensum iam est supra articulo 1. ad quæstionem, aquam esse materiæ præ cæteris liquoribus idoneam, tum pro significatione symbolica effectuum baptismi, tum pro necessitate huius sacramenti.

Ad 4. Sicut gratia non emundat animam à peccatis secundum se præcisè considerata, seu in abstracto, sed prout vnita, & in concreto; ita aqua non mundat corpus nisi vt ea applicata per ablutionem; rectè igitur dictum est, aquam secundum se esse materiæ remotam baptismi, & quod ipsum proximè, & actualiter constituat, haberi vi ablutionis actiue simul, & passivè sumptæ, quæ proinde dicitur & est materia proxima, sensu supra explicato, atque hoc modo tota ea correspondentia optime saluatur.

Ad 5. Circa qualitatem, & condiciones aquæ sufficientis, & necessariæ ad baptismum, vix quidquam necesse est superaddere ultra ea, quæ hic præmissa sunt, & quæ dicta sunt supra in communi quæst. 5.

Gg 3 circa

circa mutationem, & variabilitatem materiæ requisitæ ad vnumquodque sacramentum. Quia ex iis, quæ hic præmissa sunt, constat ad baptismum requiri ex institutione Christi aquam simpliciter talem iuxta communem sensum eius vocis, & iuxta usum itidem communem rei significatæ pro opere ablu-tionis, adeoque requiri, & sufficere aquam natura-lem, seu elementarem, fluminum, fontium, & maris, nec non collectam ex pluuiâ; non vero sufficere aquas artificiales, eductam per sublimationem ex rosis, vel aliis quibuscunque corporibus, aut etiam aquam naturalem congelatam, dum manet conge-lata, ac proinde inidonea ad abluendum. Constat similiter ex dictis in quæst. illa 5. materiam ex se idoneam ad aliquod sacramentum non reddi ine-ptam ex qualibet admixtione alterius materiæ, sed solum quando præualet materia, quæ admiscetur, vel non præualet quæ secundum se est idonea ad sa-cramentum. Vnde quia aqua ordinariæ fluminum, fontium, maris, & pluviali parum inest de materia terrestri, aut alia extranea materia, atque præualet manifestè ratio aquæ, procul dubio omnis eiusmodi aqua est sufficiens ad validum baptismum. Similiter est sufficiens aqua, cui admiscetur parum olei, aut vini, aut aliorum huiusmodi; nec non ea, quæ licet patiatur aliquam alterationem, vt accidit in aquis sulphureorum balnearum, & in lixiuio, retinet nihilominus substantiam aquæ, & est absolutè idonea ad abluendum. Quod si mixtio vel alteratio sit vsque adeo magna, vt præualeat absolutè materia extranea, aut corrumpatur substantia aquæ propriè dictæ, non poterit inde validè confici baptismus. Consequenter valor baptismi erit dubius, si adhibeatur materia, circa quam de alterutro eorum prudenter dubitabitur; idque plus, aut minus iuxta qualitatem postero-ris huius dubij. Qua propter non licet perficere ba-ptismum cum tali materia, & siquidem perficiatur, est iterandum sub conditione. Atque per hæc patet ad obiecta. Quod ibi dicitur de aqua, quæ fluxit ex latere Christi, communiter reputatur falsum, & me-ritò. Quia miraculosè fluxit aqua pura, & propriè talis, ad ostendendam, aduersus Manichæos verita-tem corporis Christi, verè compositi ex quatuor elementis. Deinde vt fuisset humor phlegmaticus, potuisset nihilominus sufficere ad præfigurationem baptismi, constantis determinatè ex vera aqua natu-rali. Quia inter figuram, & figuratum, non requiritur omnimoda conuenientia.

QVÆSTIO XL.

Vtrum forma consueta baptismi: Ego te baptizo, &c. sit sufficiens, determinatè necessaria, & conueniens?

Videtur non esse. 1. Quia non est sufficiens ea forma verborum, quæ non exprimit cætera omnia requisita ad valorem sacramenti, forma autem ordinaria baptismi, non exprimit intentionem bapti-zantis, nec consensum, & dispositionem baptizati, nec determinationem indiuidualem personæ bapti-zandæ sine quibus tamen sacramentum euadit nul-lum. Ergo prædicta forma est insufficiens.

2. Christus est, à quo potius baptizatur, quicumque verè baptizatur, quam à ministro Christi, iuxta illud Ioan. 1. 33. *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat.* Ergo nō verè dicitur, & legitime à ministro: *Ego te baptizo.* Forma autè, quæ non verificatur, nec est legitima, non est sufficiens.

3. Valer baptismus datus in nomine Christi tan-tum, vt apparet ex act. 23. 10. 11. & 19. vbi dicuntur baptizati ab Apostolis, & viri & fœminæ in nomine Christi. Nicolaus etiam Papa cap. *quodam Iudeo* de consecrat. distinct. 4. declarat baptismum datum in nomine Trinitatis, vel in nomine Christi, fuisse vali-dum. Idem docet Ambrosius, quem in hac re secutus est Nicolaus, redditque rationem lib. de Spiritu san-cto cap. 3. Quia videlicet in nomine Christi tota Tri-nitas, aliquo modo continetur. *Qui benedicitur*, ait, *in Christo in Patre, & Spiritu sancto benedicitur. Quia vnum est nomen, vna potestas.* Et iterum infra: *Qui Christum nominat, & dicit filium, qui vnctus est, & Pa-trem à quo vnctus est, & Spiritum sanctum, quo vnctus est.* Similiter Bed. in cap. 10. act. circa illa verba: *Iussit illis baptizari in nomine Domini Iesu* approbat ex doctrina Ambrosij eandem formam, diuinum modo expresso nomine Iesu Christi retineatur interius vera fides trium personarum. Eidem sententiæ subscri-bunt Bernardus epist. 340. Hugo de S. Victore lib. 2. de sacram. part. 6. cap. 2. Mag. in 4. dist. 3. Adrian. quæst. 2. de baptis. Caietanus in hac quæst. 66. art. 5. cum Gloss. in dict. cap. *quodam Iudeo*, & cap. *multi sunt de consecrat.* dist. 4. & cap. *si quis puerum* extra de bapt. Ergo non est præcisè necessarium dicere in nomine *Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

4. Christus Dominus simul eodemque modo ius-sit Apostolis, vt docerent, & baptizarent. Non autem necesse fuit, vt docerent, præmonito, *Ego te doceo.* Ergo nec necesse fuit, & consequenter nec modo necesse est baptizare dicendo, *Ego te baptizo.* Immo inceptit planè, qui verbis ita exprimit, quod opere ipso exhibet palam, ac sensibiliter. Ergo hæc forma non est conueniens.

5. Nomina personarum diuinarum sunt plura, vt apparet ex quæst. 39. de Deo art. 5. & ad 3. Ergo non conuenienter dicitur in nomine, sed deberet dici in nominibus.

6. Stultum est dirigere sermonem ad surdum, aut non intelligentem, iuxta illud Eccles. 3. 2. 6. *Vbi non est auditus, non effundas sermonem.* Ergo, dum baptizatur surdus, aut puer, non dicitur conuenienter; *Ego te ba-ptizo.*

Art. 1. Respondetur: Materia, & forma sacramento-rum habent determinationem ex institutione Christi; Christus autem instituit formam consuetam Ecclesiæ, dicens Matth. ult. *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Forma igitur sufficiens, & necessaria huius sacramenti, ac proinde, & omnino conueniens, est hæc: *Ego te baptizo in no-mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Sufficit autem eo ipso, quod ad valorem sacramenti attinet, qualibet alia forma verborum perfectè æquiualens formæ præ-dictæ, vt liquet ex dictis supra in communi quæst. 5.

Art. 2. Sufficienciam huiusmodi æquiualentia tra-dit determinatè de forma, qua vtitur Ecclesia Græ-ca, Concilium Florentinum in decreto Eugenij. 5. *materia huius sacramenti, vbi sic definit. Forma est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: Non tamen negamus quin, & per illa verba baptizetur N. seruus Christi in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti: vel baptizatur manibus meis N. in no-mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum baptisma perficiatur.* Eadem autem est ratio de qualibet alia for-ma similiter æquiualente, vt si dicatur (quod nonnulli putant, sed est incertum sufficere) in nomine genitoris, geniti, & spirati seu generatis, geniti, spirantis, & spirati, vel loco verbi baptizo substituiatur, lauo, intingo, &c. Certè ratio quam suæ definitioni adiungit Conci-lium, æquè viger pro quauis eiusmodi æquiualentia, subiungit enim immediatè. *Quoniam cum principalis causa, ex qua baptismus virtutē habet, sit sancta Trinitas, instrumen-*